શ્રી દક્ષિણામૂર્તિ બાળસાહિત્ય

પાઠપોથી ગ્રંથમાળા

નાના પાઠો
જુગતરામના પાઠો
કમળાબેનના પાઠો
વ્યાકરણપોથી
મોટા પાઠો
શબ્દપોથી
ચિઠ્ઠીપોથી
વાક્યપોથી

•

આવા અન્ય રસ ભરપૂર
નીચેના સેટો પણ વસાવો

•

હાસ્યવિનોદ ગ્રંથમાળા
ગાતી ગ્રંથમાળા
અવલોકન ગ્રંથમાળા
કથાનાટ્ય ગ્રંથમાળા
ચાલો પ્રવાસે ગ્રંથમાળા
પશુપક્ષી ગ્રંથમાળા
જીવનપરિચય ગ્રંથમાળા
જ્ઞાનવર્ધક ગ્રંથમાળા
રમ્યકથા ગ્રંથમાળા

આર. આર. શેઠની કંપની
મુંબઈ–૨ * અમદાવાદ–૧

ટાઈટલ : ન્યૂ સિટી પ્રેસ, અમદાવાદ.

શ્રી દક્ષિણામૂર્તિ બાળસાહિત્ય

સંપાદકો : શ્રી ગિજુભાઈ અને તારાબહેન

પાઠપોથી ગ્રંથમાળા

●

શબ્દપોથી

: લેખક :

ગિજુભાઇ

આર. આર. શેઠની કંપની
પુસ્તક પ્રકાશક અને વિક્રેતા
પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ-૪૦૦૦૦૨ : ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

પ્રકાશક
ભગતભાઈ ભુરાલાલ શેઠ
આર. આર. શેઠની કંપની
મુંબઈ – ૪૦૦૦૦૨
અમદાવાદ–૩૮૦૦૦૧

પુનઃ સંપાદિત
પુનર્મુદ્રણ
ઓકટોબર ૧૯૭૬
પ્રત : ૧૧૫૦

સેટનું મૂલ્ય રૂ. ૧૦–૦૦
[આઠ પુસ્તકો]

મુદ્રક
જુગલદાસ સી. મહેતા
શ્રી પ્રવીણ પ્રિન્ટરી
સોનગઢ (જિ. ભાવનગર)

શબ્દપોથીના ઉપયોગ વિષે માબાપ અને શિક્ષકોને સૂચનાઓ

૧ આ પોથી શબ્દના વાંચન માટે છે. અમુક વખતે બાળકને એવું વાંચન ગમે છે.

૨ દરેક શબ્દનો અર્થ શીખવવાની જરૂર નથી. બાળક અર્થ માગે તો કહેવો.

૩ છેક નાનાં બાળકોને આ પોથી વાંચી સંભળાવી શકાય.

૪ આ અથવા આવા શબ્દો પાટી કે પાટિયામાં મોટા અને સ્પષ્ટ અક્ષરે બાળકોને વાંચવા આપી શકાય.

૫ શિક્ષકો આ શબ્દો પૂંઠાના કટકા ઉપર જાડા મોટા અક્ષરે લખીને બાલવાચન માટે રાખે.

શબ્દપોથી

શાક	પાક
લાખ	રાખ
પગ	મગ
વાઘ	ડાઘ
કાચ	નાચ
કચ્છ	મચ્છ
તાજ	રાજ
સૂઝ	રૂઝ
હાટ	માટ
મઠ	હઠ
કડ	વડ

ચઢ	ગઢ
કણ	ચણ
જાત	નાત
રથ	નથ
કદ	મદ
શુધ	બુધ
કાન	તાન
ગપ	સપ
ડફ	કફ
છાબ	રાબ
આભ	લાભ

ગામ	નામ
કાચ	રાચ
તાર	માર
બાલ	શાલ
લવ	જવ
કાશ	છાશ
કોષ	રોષ
ખસ	બસ
ચાહ	વાહ
ઢાળ	માળ
અક્ષ	રક્ષ
અજ્ઞ	સુજ્ઞ

મેથી	દૂધી
ભીંડા	ટમેટાં
મૂળા	કોળાં
તૂરિયાં	ગલકાં
કંટોલાં	ટીંટોરાં
કારેલા	પંડોળાં
કાકડી	ચીભડાં
મોગરી	ડુંગળી
રીંગણાં	બટાટાં
કોબી	સરગવો
કણજરો	તાંદળજો
સૂરણ	શકરિયાં

કેરી	કેળાં
બોર	પીલુ
જાંબુ	ગૂંદાં
લીંબું	કોઠું
દ્રાક્ષ	કાજુ
દાડમ	રાયણ
સંતરું	મુસંબી
અંજીર	અંગૂર
ફણસ	પોપૈયો
અનનસ	પપનસ
રામફળ	સીતાફળ
સફરજન	જમરૂખ

જાઈ	ગલ
ચંપો	ચંપેલી
કમળ	કેવડો
આવળ	આકડો
બકુલ	શિરીષ
કરેણ	જાસૂસ
ગુલાબ	ડોલર
ગુલછડી	ગુલછબુ
પાણકંદો	ગલગોટા
બારમાસી	તનમનિયાં
સૂર્યમુખી	સોનટક્કાં
ગુલદાવદી	મધુમાલતી

જૂ	કૂદા
તીડ	માખી
કીડી	વાંદા
ઈયળ	માંકડ
ચાંચડ	મચ્છર
ધનેડાં	મંકોડા
આગિયા	તમરાં
ઊધઈ	કંસારી
ભમરી	મધમાખી
પતંગિયાં	કરોળિયા
ગોકળગાય	ખડમાકડી

હોલું	મોર
ચકલી	પોપટ
કાબર	કોયલ
કાગડો	કાળીદેવ
પારેવું	તેતર
ચીબરી	બપૈયો
મેના	ચંડોલ
લલેડું	બુલબુલ
ગીધ	શ્યામો
સમડી	બગલું
ગરુડ	મચ્છીમાર
દરજીડો	લક્કડખોદ

પાંચો	પાંચી
રૂપો	રૂપી
મેઘો	મેઘી
દેવો	દેવી
વજો	વજી
ધનો	ધની
લાખો	લાખી
ભીખો	ભીખી
નાથો	નાથી
પૂંજો	પૂંજી
જીવો	જીવી
રૂડો	રૂડી

ઝટપટ ચટપટ

લટપટ ખટપટ

ટપટપ લપલપ

હલબલ કલબલ

ચવચવ ધમધમ

ટમટમ ફડફડ

ભડભડ હડહડ

ખડખડ તડતડ

* * *

કડકડાટ ગડગડાટ

ફડફડાટ પડપડાટ

લખલખાટ મઘમઘાટ

સરસરાટ ખળખળાટ

બણબણાટ હણહણાટ

ગણગણાટ ઝણઝણાટ

ધમધમાટ

ફ્રરરર ભરરર

ટરરર ચરરર

સનનન ઘનનન

ગમમમ હુમમમ

ગડુડુડુ હડુડુડુ

સળળળ ઝળળળ

હણણણ ટણણણ

અધધધ

સુશી	સુશીલા
કમુ	કમળા
ગજુ	ગજુમતી
વિજુ	વિજયાગૌરી
ઈચ્છા	ઈચ્છાકુમારી
સમુ	સમરથ
લીલુ	લીલાવતી
વસુ	વસુમતી
યશ	યશવતી
નીલુ	નલિની
શારૂ	શારદા
ધની	ધનકોર

જંગ	અંગ
રંગ	ઢંગ
ગંગ	સંગ
બંગ	ભંગ
નંદ	કંદ
મંદ	છંદ
ગંધ	બંધ
શંખ	ડંખ
રંક	ટંક
અંધ	કંધ
પંચ	મંચ
ખંડ	દંડ

કુંજ	ગુંજ
તુંડ	મુંડ
કુંડ	ગુંડ
લંકા	ડંકા
શંકા	બંકા
ગંગા	ચંગા
ચંડી	દંડી
ગુંદ	કુંદ
વંદો	ફંદો
શાન્તા	કાન્તા
જંતુ	તંતુ
અંબુ	ચંબુ

જંગલ	મંગલ
શંકર	કંકર
ચંદન	વંદન
ખંડન	મંડન
અંજન	રંજન
મંજન	ગંજન
ભંજન	ખંજન
જંતર	મંતર
ધંતર	તંતર
અંદર	પંદર
કંદર	મંદર
સંચળ	અંચળ

બખડજંતર

અશંક	નિશંક
નિસ્સંગ	વિસંગ
પ્રબંધ	નિબંધ
ગુંજન	કુંજન
કુરંગ	સુરંગ
તરંગ	લવંગ
દિગંત	જીવંત
અખંડ	પાખંડ
મહંત	અનંત
અનંગ	અભંગ
વસંત	હેમંત
કુસંગ	સુસંગ

કમળ	કમર
કાગળ	કાકડી
કિશોર	કિનારો
કીચડ	કીડી
કુમાર	કુરકુરિયું
કૂચો	કૂજો
કેરી	કેળાં
કૈકયી	કૈક
કોયલ	કોકડું
કૌશલ્યા	કૌવત
કંચન	કંકણ

ઘંટ	ઘંટી
ઉંદર	ઉંદરડી
છરો	છરી
રોટલો	રોટલી
ચોપડો	ચોપડી
શીશો	શીશી
ચોરણો	ચોરણી
સાંડસો	સાંડસી
કડછો	કડછી
કોથળો	કોથળી
ટોપલો	ટોપલી
પાટલો	પાટલી

નર	નારી
દેવ	દેવી
હંસ	હંસી
કાગડો	કાગડી
ઈંદ્ર	ઈંદ્રાણી
ભટ	ભટાણી
પાડો	ભેંશ
મોર	ઢેલ
કોકિલ	કોકિલા
બાલ	બાલા
કણબી	કણબણ
વાઘ	વાઘણ
હજામ	હજામડી

શાકભાજી   અન્નદાણો

ગલીકૂંચી   ગામગામતરું

દળકટક   કામકાજ

દીવાબત્તી   ટાંકોટેભો

મોજમજા   કાગળપત્ર

પૈસોટકો   કૂડકપટ

*   *   *

થાળીબાળી   શેરોબેરો

ગોળોબોળો   કાગળબાગળ

શીશીબીશી   ટાંકબાંક

ઘંટીબંટી   લાડવોબાડવો

બંટીફંટી   ટાંકબાંક

બકરીફકરી   ચોપડીબોપડી

બળિપડવો   ગુડીપડવો

ભાઈબીજ   માઈબીજ

અખાત્રીજ   કેવડાત્રીજ

બોળચોથ   ગણેશચોથ

સંકટચોથ

વસંતપાંચમ

ઋષિપાંચમ   નાગપાંચમ

રાંધણછઠ   શીતળાસાતમ

દુર્ગાષ્ટમી   જન્માષ્ટમી

રામનોમ

ડોશીનોમ   અખેનોમ

વિજયાદશમી

દેવઊઠી અગિયારશ

દેવશયની અગિયારશ

ભીમ અગિયારશ

જળઝીલણી અગિયારશ

વાઘબારશ પોડાબારશ

વામનબારશ

ધનતેરશ કાળીચૌદશ

શરદપૂનમ પોષીપૂનમ

હુતાશની

દિવાસો દિવાળી

કાન ઉપરથી બનેલા શબ્દો

કાનો સુકાન બોકાનું

કાનકડિયું કાનપરું

ધૂળ ઉપરથી બનેલા શબ્દો

ધૂળેટી ધૂળધોયો

ઘર ઉપરથી બનેલા શબ્દો

ઘરવખરી ઘરેણું ઘરવટ

ઘરોળી ઘરગથ્થુ

પેટ ઉપરથી બનેલા શબ્દો

પેટિયો પેટાળ

પેટી પટારો

પાણી ઉપરથી બનેલા શબ્દો

પાણિયારું પાણીચું

પાણીદાર પાણીપંથો

પાણીફેર

પાંખ ઉપરથી બનેલા શબ્દો

પાંખિયું પંખા પંખી

પાંખાળ પાંખી પાંખડી

પાંખ (છાપરાની)

ચાર ઉપરથી બનેલા શબ્દો

ચોપગાં ચોપડી ચોપાટ

ચોક ચોપડાં ચોરસ

ચોગઠું ચોખૂણ ચોમેર

ચોમુખ

હાથ ઉપરથી બનેલા શબ્દો

હાથો હથેળી હથોડી

હાથલો હથિયાર

હાથિયો થોર

પગ ઉપરથી બનેલા શબ્દો

પગલું પગથાર પેગડું

પગી પગથિયું પગરણ

પગભર પગરખાં પગેરું

દાંત ઉપરથી બનેલા શબ્દો

દાતણ દાંતિયો દાંતાળ

દંતાળ દાંતો દાંતિયાં

દાતરડું

શ્રીહરિનિવાસ લક્ષ્મીનિવાસ

સંપનિવાસ

ઇંદુભુવન ચંદ્રભુવન

ભાસ્કરભુવન

માધવબાગ ચીનાબાગ

રામબાગ

હવામહેલ શીશમહેલ

આનંદકુટિર

શાંતિસદન સેવાસદન

સુંદરાવાસ

લક્ષ્મીવિલાસ વસંતવિહાર

ઈસ્લામિયામંઝીલ

શ્રીરામ અશોક

ચંદ્રગુપ્ત વિક્રમ

પૃથ્વીરાજ સમરસિંહ

પ્રતાપસિંહ જયચંદ્ર

શિવાજી બાજીરાવ

તારાબાઈ અહલ્યાબાઈ

લક્ષ્મીબાઈ

* * *

વનરાજ

મૂળરાજ સિદ્ધરાજ

રા'નવઘણ રા'ખેંગાર

ભીમદેવ લાખોફુલાણી

મીનળદેવી

બાબર જંગીસખાન

હુમાયુ નાદીરશાહ

અકબર તૈમૂર

જહાંગીર નિઝામઉલ્મુલ્ક

શાહજહાન અલાઉદ્દીન

આલમગીર ઈબ્રાહીમ

શાહઆલમ કુતુબુદ્દીન

અહમદશાહ મીરજાફર

મીરકાસમ મહમ્મદબેગડો

ચૈતન્ય

રામકૃષ્ણ પરમહંસ

જ્ઞાનદેવ રામદાસ

તુકારામ એકનાથ

નામદેવ

નાનક કબીર

મીરાંબાઈ

તુલસીદાસ સુરદાસ

નરસિંહ મહેતા

ભોજો અખો

ધનો ધીરો

શેલારશા પીર

એકદળ	એકપત્ર
એકદેશી	એકાંગી
દ્વિજ	દ્વિદળ
દ્વિનેત્ર	દ્વિરેફ
ત્રિનેત્ર	ત્રિકોણ
ત્રિફળ	ત્રિભુવન
ચોગમ	ચોદીશ
ચોપાટ	ચતુષ્પાદ
પંચકન્યા	પંચકોણ
પંચપાત્ર	પંચવટી

ષટ્કોણ	ષટ્પદ
ષડરસ	ષડ્રિપુ
સપ્તર્ષિ	સપ્તકોણ
અષ્ટાંગ	અષ્ટાવક્ર
અષ્ટવિધ	અષ્ટસિદ્ધિ
નવનિધિ	નવરત્ન
નવરાત્રિ	નવરસ
દશાનન	દશદિશા
દશગણ	દશરથ

પાંચ પાંડવ

બાર માસ ચૌદ રત્ન

ચૌદ વિદ્યા ચૌદ ભુવન

સોળ કળા

અઢાર પુરાણ

બત્રીશ ભોજન બત્રીશ લક્ષણ

તેત્રીશ શાક

ચોસઠ કળા ચોસઠ જોગણી

સો કૌરવ

બાણું લાખ માળવો

તેત્રીશ કરોડ દેવ

છપ્પન કરોડ યાદવો

દિલ્હી

મુંબઈ	કલકત્તા
મદ્રાસ	રંગૂન
મથુરા	કાશી
રામેશ્વર	હરદ્વાર
દ્વારકા	જગન્નાથ
ગયા	પ્રયાગ
ઉદેપુર	જોધપુર
કંડલા	રાજકોટ
જૂનાગઢ	પાવાગઢ
અમદાવાદ	વડોદરા
સુરત	ભરૂચ

સિંધુ

બ્રહ્મપુત્રા શોણભદ્ર

જેલમ સતલજ

ગંગા જમના

તાપી નર્મદા

સાબરમતી

શેત્રુંજી ભાદર મચ્છુ

કૃષ્ણા કાવેરી

ગોદાવરી તુંગભદ્રા

ઈરાવતી

હુગલી

હિમાલય આલ્પ્સ

ઍન્ડીઝ રૉકી

કિલીમાંઝારો યૂરલ

ગૌરીશંકર કાંચનગંગા

ધવલગિરિ

હાલા સુલેમાન

હિંદુકુશ કારાકોરમ

વિંધ્યાદ્રિ સહ્યાદ્રિ

સાતપુડા નીલગિરિ

આબુ અરવલ્લી

ગિરનાર શત્રુંજય

મહાબળેશ્વર

કણુકેશ્વર

જડેશ્વર જાળેશ્વર

ધારેશ્વર ઓંકારેશ્વર

મહેશ્વર

હાટકેશ્વર

નાગેશ્વર ત્ર્યંબકેશ્વર

રામેશ્વર વિશ્વેશ્વર

માળેશ્વર ગૌતમેશ્વર

બદ્રીશ્વર

ખર દૂષણ

મારીચ કબંધ

રાવણ કુંભકર્ણ

કંસ શિશુપાળ

અતિકાય મહાકાય

અકાસુર બકાસુર

અહિરાવણ મહીરાવણ

ઘટોત્કચ હિડિંબા

હિરણાક્ષ હિરણ્યકશ્યપ

શૂર્પણખા પૂતના

કારતક	કાર્તિક
માગશર	માર્ગશીર્ષ
પોષ	પૌષ
મહા	માઘ
ફાગણ	ફાલ્ગુન
ચૈતર	ચૈત્ર
વૈશાખ	વૈશાખ
જેઠ	જ્યેષ્ઠ
અશાડ	આષાઢ
શ્રાવણ	શ્રાવણ
ભાદરવો	ભાદ્રપદ
આસો	આશ્વિન